

Kittilän kunnan lausunto Ikkarin kaivoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Lapin ELY-keskukselle

Lapin ELY-keskus on pyytänyt Kittilän kunnan lausuntoa YVA-menettelyssä kohteena Rupert Exploration Finland Oy:n Ikkarin kultakaivos. Tuotannon määrä rikastamalla rikastettavasta malmista on 4,0 miljoonaa tonnia (Mt).

Kittilän kunta edellyttää, että nykyisten ja tulevien kaivoshankkeiden yhteisvaikutuksiin kiinnitetään YVA-prosessissa riittävästi huomiota, koska niiden yhteisvaikutuksilla on merkittävä aluetaloudellinen vaikutus myös infrastruktuuriin, kuten liikenteeseen ja asumiseen ympäristövaikutusten ja vesistöihin kohdistuvien vaikutusten lisäksi.

YVA ohjelmassa keskeistä on tunnistaa käynnissä tai vireillä olevat maakuntakaavat ja yleiskaavoitus. YVA selostukseen tulee huomioida ajantasainen tilanne kaavoituksen osalta ja esittää näiden prosessien liittyminen toisiinsa.

Aluetaloudellisessa selvityksessä tulee kiinnittää huomiota Ikkarin kaivoksen sijoittumiseen välittömään Kittilän kunnan rajan läheisyyteen (n. 6 km). Kaivoksella tulee olemaan vaikutuksia Kittilän alueen Itäisen osan kylien kehitykseen. Työllistävän vaikutuksen johdosta kaivoksen työntekijöitä tulee sijoittumaan lähikyliin sekä Kittilän ja Sodankylän kirkonkyliä myöten. Hankkeeseen liittyvät toimialat ja aliorakointi aiheuttavat välittömiä ja välillisiä vaikutuksia tonttikysyntään todennäköisesti myös Kittilän kunnan puolella.

Aluetaloudellisia vaikutuksia arvioitaessa huomion kiinnittäminen työvoiman saatavuuteen ja osaamiseen liittyviin tekijöihin palvelee kyseistä toimialaa tukien kaivosalan koulutuksen järjestämistä Sodankylässä ja ammatillisen koulutuksen järjestämistä Kittilässä.

Paikallisen elinvoiman kehittämisessä on tärkeitä vuorovaikutus Kittilän ja Sodankylän kunnan elinkeinoelämän kanssa esimerkiksi hankintojen selvittämisessä toimijan ja paikallisen yrityselämän kanssa – vuorovaikutuksella.

Yhdyskuntasuunnittelun sujuvuuden vuoksi Kittilän kunta pitää tärkeänä ajankohtaisen tiedon saamisen hankkeen etenemisen vaiheista, jotta kaavoituksen ja maankäytön osalta muun muassa palveluihin ja asuntotuotantoon voidaan reagoida riittävän ajoissa. YVA ohjelmassa on tunnistettu vireillä olevat maakuntakaavat ja yleiskaavoitus.

Liikenteen osalta Kittilän kunta on lausunut myös Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta 2040, että Sodankylä – Kittilä – Levi välillä

kantatien tieluokan korottaminen valtatieksi ja merkintä merkittävästi parannettavaksi tieksi tulee arvioida. Kittilän kunta edellyttää, että liikenteen osalta tulee arvioida kantatie 80 soveltuvuus kaivostoiminnan tarvitsemaan liikenteeseen pikaisesti. YVA selostuksessa tarpeen on esitys tien parantamistoimenpiteistä, jotka on suunniteltu yhdessä ELY-keskuksen ja Kittilän kunnan kanssa. Liikennemelu tulee selvittää Tepsan ja Kuusajoen kylien kohdalla ja esittää ratkaisuja ajoneuvo- ja kevyenliikenneturvallisuuden parantamiseksi sekä meluvaikutusten minimoimiseksi.

YVA selostuksesta tulee olla selvitys siitä, mitä liikennettä kaivostoiminnasta aiheutuu, mihin liikenne suuntautuu ja kuinka paljon liikennettä kaivostoiminnan eri vaiheiden ja elinkaaren aikana tapahtuu. Huomiota tulee kiinnittää erikoiskuljetuksiin ja vaarallisten aineiden kuljetuksiin liikenneturvallisuuden kannalta.

Maisemavaikutusten osalta vaikutusten arviointi riittävän laajalta alueelta tuo lisäarvoa, koska siten on mahdollisuus arvioida virkistysalueet ja kylien asukkaiden kannalta myös kulttuurimaisemankin merkitystä. Kaukomaisema tulisi arvioida Kittilän Kumputunturin, Tepsan ja Kelontekemän kylien sekä kantatie 80 suunnalta. Lisäksi arvioissa tulee olla vaikutukset lähimpiin kyliin ja asutuksiin.

Pölyn osalta selvitysalue sijaitsee rakentamattomalla alueella, missä ei ole ilmanlaatuun vaikuttavaa toimintaa. Lähin ilmanlaatuun vaikuttava tekijä on selvitysalueen eteläpuolella kulkevan Sodankylä-Kittilä kantatien (80) liikenne. Vaikutuksia ilmanlaatuun aiheutuu kaivoksen rakentamisen ja toiminnan aikana. Ilmapäästöjä ovat pöly- ja hiukkaspäästöt sekä kaasumaiset päästöt. Pölypäästöjä aiheutuu malmin ja sivukivien irrottamisesta (louhinta ja räjäytys), kiviaineksen mobiilimurskauksesta, malmin ja sivukiven käsittelystä, kuljetuksista, kaivosalueen sisäisestä ja ulkoisesta liikenteestä sekä maarakentamisesta (esim. kaivannaisjätteen jätealueiden rakentaminen). YVA selostuksessa tulisikin saada arvioitua pölyvaikutukset ja niiden hallintaan keinot, jotta pölystä ei aiheudu haitallisia vaikutuksia alueen ympäristöön tai työturvallisuuteen.

Vesistöjä Kaivosvesien purkamiselle on esitetty useita vaihtoehtoja. Purkuvesiputkien sijoittamisessa on keskeistä, että purku sijoittuu sellaiseen vesistöön, jossa on edellytykset ottaa vastaan kaivosvedet. Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen omassa lausunnossaan on otettu näkemys, jonka mukaan purkuvesistöksi soveltuisi parhaiten suurimman virtaaman omaava vaihtoehto Kitinen. Kittilän kunnan näkemyksen mukaan purkuvesien johtamisessa tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei Kitisen ekologinen tila heikkene edelleen. Kitinen on kuitenkin virtaamaltaan alueen suurin ja soveltuisi siten parhaiten purkuvesistöksi. Tehokas vedenkierrätys kaivosalueella ja veden laatuun huomion kiinnittäminen tukee edellä mainittua.

Arvioinnissa tulisi myös kiinnittää huomiota, että hyvälaatuisiin vesistöihin ei tarpeettomasti muodosteta haitallista ympäristökuormitusta.

Sosiaalisten vaikutusten osalta Kittilän kunta korostaa alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia, sidosryhmien yhteistyökeinoja vuorovaikutteisuuden järjestämisessä.

Kaivostoiminnan lähialueet ovat merkittävää metsästysaluetta paikkakuntalaisille. Vaikutusten arvioinnissa tulisi olla selvitettyä miten kaivostoiminta vaikuttaa alueen metsästykseseen ja miten kaivostoiminnassa voidaan lieventää haitallisia vaikutuksia metsästykseseen myös Kittilän kunnan puolella.

Suunnitteluvaiheessa olisi hyvä huomioida, miten kaivostoiminnan vaikutuksista vesistöön ja muuhun ympäristöön tiedotetaan luotettavasti ja helposti ymmärrettävästi, tiedottaminen ja tiedon jakaminen alueen asukkaille kaivoshankkeista on havaittu keskeiseksi ja tärkeäksi lähestymistavaksi esimerkiksi Kittilän kunnassa.

Poronhoidolle/porotaloudelle aiheutuvien vaikutusten selvittäminen tulee huomioida myös Kittilän kunnan puolella esimerkiksi lisääntyvän liikenteen, kaivoksen aiheuttaman melun ja pölyn osalta. Lisäksi Kittilän kunnan puolella olevien paliskuntien edustajat tulee ottaa mukaan yva-menettelyn aikana järjestettäviin tilaisuuksiin sekä yva-selostuksen laadinnan aikana järjestettävään viralliseen poronhoitolain 53 §:n mukaiseen porotalousneuvotteluun.

KITTILÄN KUNNANHALLITUS